

BORGAR HØGETVEIT BERG

Tinglysing

Lov om tinglysing 7. juni 1935 nr. 2
og lov om dokumentavgift
12. desember 1975 nr. 59 kap.
I og II med kommentarar.

2. UTGÅVE

Innhold

Føreord	5
DEL I: INNLEIING	21
1 Historisk bakgrunn	21
2 Tinglysingsreforma i 1935.....	24
3 Strukturelle endringar. Sentraliseringa til Statens kartverk.....	26
4 Elektronisk tinglysing.....	28
5 Tinglysing av rettar i lausøyre og partar i burettslag	30
6 Matrikkelen.....	31
7 Rettskjeldene	35
8 Stempelavgift og dokumentavgift.....	36
DEL II: TINGLYSINGSLOVA MED KOMMENTARAR	39
Kapitel 1. Tinglysingsmyndighetene	39
§ 1	39
9 Registerfører for dokument som gjeld fast eigedom og partar i burettslag	39
10 Landsregisteret for rettar i lausøyre (Lausøyregisteret)	40
11 Delegering av kompetansen til registerføraren.....	41
§ 2	43
12 Habilitetsreglane i forvaltningslova gjeld ved tinglysing	43
13 Unntak der saka ikkje byr på tvil.....	44
14 Unntak for å hindre rettstap	44
15 Sakshandsaminga ved habilitetsspørsmål.....	44
§ 3	46
16 Historikk.....	46
17 Rettsleg interesse, partsevne osv.	47

18	Stillinga som motpart.....	48
19	Anke, ikkje forvaltningsklage.....	49
20	Verneting.....	50
21	Kompetansen til ankedomstolen.....	51
22	Ankegebyr.....	51
	Kapitel 2. Fremgangsmåten ved tinglysing	52
	§ 4	52
23	Forvaltninga av grunnboka.....	52
24	Grunnboka er eit elektronisk register	53
25	Innhaldet i grunnboka.....	54
	§ 4 a [oppheva]	55
26	Prøveprosjektet for elektronisk kommunikasjon.....	55
	§ 5	56
27	Registrering i grunnboka	56
28	Det er dokument som blir tinglyst.....	56
	§ 6	59
29	Tinglysing må krevjast.....	59
30	Dokumentasjonskrav.....	59
31	Forskrifter	61
	§ 7	63
32	Sakshandsaminga i Statens kartverk. Prøvinga av vilkåra for tinglysing.....	63
33	Førebels og endeleg registrering.....	64
34	Tinglysingstidspunktet	66
35	Retur av dokument som openbert ikkje kan tinglysast.....	68
36	Krav om førebels registrering etter retur	70
37	Undersøkingssplikta til registerføraren	71
38	Tinglysingsnekting av rettsstiftingar som openbert er rettsstridige.....	72
39	Heil eller delvis tinglysingsnekting?.....	76
40	Kan eit krav om tinglysing gjerast på vilkår eller trekkjast attente?	77
41	Forholdet til reglane om dokumentavgift	79
42	Forskrifter	80
	§ 8	82
43	Kravet til tydelege og klare dokument	82
44	Klarleik og form.....	84

45	Identifisering av heimelshavarar	86
46	Dokumentet må vera skrive på norsk.....	87
§ 9	88
47	Tinglysingsnekting skal registrerast i grunnboka.....	88
48	Tinglysingsnekting skal meldast til rekvirenten og eventuelt andre	88
§ 10	91
49	Ankefristane	91
50	Verknaden av at ankefristen har gått ut	92
51	Sakshandsaminga i Statens kartverk ved anke	94
52	Sakskostnader	95
§ 10 a	98
53	Vilkår for å ta ein anke til følgje	98
54	Tilleggsvilkår for å ta ein anke til følgje ved pantobligasjonar	99
§ 10 b	101
55	Vern av erverv i god tru.....	101
§ 10 c [oppheva]	102
56	Tidlegare reglar om søksmål	102
§ 11	103
57	Tinglysingsattest.....	103
58	Form og innhald i tinglysingsattesten	105
59	Meldingar til rettshavarar	106
Kapitel 3. Tinglysing som gjelder fast eiendom	107
§ 12	107
60	Oversikt over vilkåra for tinglysing.....	107
61	Dokumentet som skal tinglysast, må gjelde «en rett» i fast eigedom.....	108
62	Særleg om rettar som berre inneber ei personleg plikt.....	109
63	Dokumentet som skal tinglysast må gå ut på «å stifte, forandre, overdra, behefte, anerkjenne eller oppheve» rett i fast eigedom	111
64	Dokumentet som skal tinglysast, må gjelde rett i «en fast eiendom».....	116
65	Særleg om partar i burettslag.....	119
66	Andre lovheimlar for tinglysing i grunnboka.....	121
67	Tilleggsvilkår i andre lover	123
68	Kven kan vera rettshavar i grunnboka?.....	124
69	Rettskrav på tinglysing.....	125

§ 12 a	127
70 Historisk oversikt	127
71 Det kan ikkje opprettast grunnboksblad for ei ny matrikkeleining før eininga er oppretta i matrikkelen.....	128
72 Krav om klarlagd grense før tinglysing av heimelsovergang – matrikkellova § 7	130
73 Dokument som endrar grenser for ei matrikkeleining, kan ikkje tinglysast før endringa er matrikkelført, med mindre noko anna er bestemt av retten	133
74 Kontroll med deleforbodet i jordlova	134
§ 12 b	138
75 Tinglysingsgebyr	138
76 Storleiken på tinglysingsgebyret.....	139
77 Tidspunktet for når tinglysingsgebyret oppstår og forfell.....	140
78 Fritak for tinglysingsgebyr	141
79 Rett debitor for tinglysingsgebyret	142
80 Tinglysingsgebyret er tvangsgrunnlag	142
81 Overprøving av gebyravgjerdar.....	142
82 Forskriftsheimel for betaling for andre tenester.....	143
§ 13	144
83 Tinglysing av friviljuge rettsstiftingar krev grunnboksheimel eller samtykke frå heimelshavaren	144
84 Kven som kan opptre som heimelshavar. Signaturretten.....	147
85 Avgrensa grunnboksheimel som disposisjons- og tinglysingshinder	152
86 Særleg om negative servituttar som disposisjons- og tinglysingshinder	153
87 Tinglysing av tvungne rettsstiftingar.....	156
88 Tinglysing av erklæring om overføring til panthavar etter konkurslova § 117c	157
89 Tinglysing av skifteskøyte og skifteutleggspant.....	157
90 Tinglysing av dom og andre rettsavgjerdar	158
91 Tinglysing av samtykke etter ekteskapslova.....	160
92 Tinglysing av felles rettar og plikter i eigarseksjonssameige ...	162
§ 14	164
93 Grunnboksheimel som eigar.....	164
94 Den uheldige språkbruken. Skilnaden mellom eigedomsrett og heimel. Skrivetips.....	165

95	Grunnboksheimel etter heimelshavarens død	167
96	Erverv av grunnboksheimel ved eit vilkårslaust rettserverv eller ved oppfyljing av vilkåra i eit erverv gjort på vilkår.....	170
97	Dokumentavgift ved tinglysing av grunnboksheimel som eigar.....	173
§ 15	175
98	Rekkjevidda av grunnboksheimelen	175
99	Særleg om leige- og festerettar.....	176
100	Bygg på framand grunn	178
101	Heimel for godtruerverv?	179
§ 16	181
102	Frist for retting av manglar	181
103	Utvida bruk av tinglysingslova § 16.....	182
§ 17	184
104	Stadfesta underskrift som tinglysingsvilkår	184
105	Innhaldet i stadfestinga	185
106	Kven kan stadfeste underskrifta ved papirbasert tinglysing?...	186
107	Korleis kan ein autentisere innsendaren ved elektronisk tinglysing?	187
108	Rettsverknaden av brot på tinglysingslova § 17.....	187
§ 18	189
109	Registerførarens plikt til å rette tinglysingsfeil	189
110	Kva slags feil kan rettast?	191
111	Særleg om praksisen med «inkuriepåteikning» ved heimelsoverføring.....	194
112	Provkravet. Retting krev høg grad av sannsyn.....	197
113	Kan det rettast når dette kan få verknad for tredjemannsinteresser?.....	201
114	Rettsverknadene av rettinga	205
115	Gjennomføringa av rettinga	206
116	Melding om rettinga.....	208
117	Forskriftsheimel for regulering av retting av feil i det tinglyste dokumentet.....	209
118	Tinglysing av kravet om retting	211
§ 19	213
119	Tinglysing av stemning i sak for dei vanlege domstolane.....	213
120	Tinglysing av stemning i skiltsdomssak («voldgiftssak»).....	215

121	Det er ikkje eit krav om sannsynleggjering. Retningslinene for skjønnet	216
122	Rettsverknader når søksmålet er avslutta	219
§ 20	220
123	Kvifor tinglyse?	220
124	Fastlegginga av innhaldet i eit tinglyst dokument	223
125	Kollisjonstilfelle.....	226
126	Klokkeslettprioritet.....	228
127	Likestilling av samstundes registrerte rettserverv.....	229
128	Rettsvernprivilegium for arrest- og utleggsforretningar.....	231
129	Utlegg tinglyste den same dagen.....	231
130	Kollisjon mellom arrest og utlegg?	233
131	Forholdet til omstøytingsreglane i dekningslova.....	233
132	Bruk av heimelsselskap.....	234
133	Endringar i prioritetsrekkefølga – prioritetsavtaler, opptrinnsrett og opplåningsrett	235
§ 21	238
134	Godtruerverv ved «rettshandel»	238
135	Kravet til aktsam god tru.....	240
136	Tidspunktet for god tru-vurderinga.....	242
137	Kven må vera i god tru?	243
138	Lovfastsette rettar, unnateke pant, har vern utan tinglysing	246
139	Lovfastsette panterettar har i utgangspunktet ikkje vern utan tinglysing	249
140	Vedtektsfesta rettar registrerte i Føretaksregisteret kan ha vern utan tinglysing.....	250
141	Hevda rettar har rettsvern utan tinglysing	251
142	Sjølvstendig rettsvernhevd.....	254
143	Bortfall av hevda rettsvern ved passivitet	257
144	Sameigerett stifta ved hus- og omsorgsarbeid	257
145	Rettar stifta ved atterhald ved eigedomsøvergang	259
146	Avtalepant som sikrar kjøparens lån til erverv ved tvangssal..	260
147	Trekanta prioritetskonfliktar	261
§ 22	263
148	Overdraging av panterett.....	263
149	Pantsetjing av panterett	265
150	Kortvarige og oppseielege bruksrettar	268
151	Pantsetjing av leigerett til husrom.....	271

§ 23	273
152 For at ein avtalt rett skal stå seg ved konkurs, må retten vera registrert seinast dagen før konkursopninga	273
153 Rett stifta ved avtale	274
154 Føreseigna gjeld også der avhendaren ikkje hadde grunnboksheimelen	275
155 Unntak: sjølvstendig rettsvernhevd.....	276
156 Korleis må ei eigedomsoverdraging vera registrert?	276
157 Fristen ved konkurs blir utsett ved ei direkte føregåande forhandling om tvangsakkord.....	278
158 Rettsstiftingar gjorde med samtykke frå gjeldsnemnda.....	279
159 Skifte av insolvent dødsbu.....	279
160 Stadfesta tvangsakkord	279
161 Friviljug gjeldsordning og friviljug rekonstruksjon.....	280
§ 24	281
162 Rettsverknaden av tinglysing føresett at dokumentet ikkje blir nekta tinglyst.....	281
§ 25	282
163 Det kan gjevast dom for at eit tinglyst dokument skal stå tilbake for eit seinare tinglyst rettserverv ved avtale	282
164 Vilkåra for dom for prioritetsendring.....	283
§ 26 [oppheva]	286
165 Rettsvern og prioritet ved manglande innføring i dagboka	286
§ 27	287
166 Utgangspunktet: Ingen kan overføre større rett enn ein sjølv har	287
167 Ekstinksjonsverknaden	288
168 Vilkåret «grunnbokhjemmelen»	289
169 Vilkåret «ugyldig dokument»	290
170 Vilkåret «erverv ved avtale».....	294
171 Vilkåra «tinglyst» og «god tro»	296
172 Frigjerande betaling mv.	297
173 Unntak for visse ugyldighetsgrunnar.....	298
174 Verknaden av bortfall av ugyldigheit	301
§ 28	303
175 Bakgrunnen for reglane i tinglygingslova §§ 28 og utetter.....	303
176 Oversikt over reglane om bortfall av rettsvern og sletting frå grunnboka.....	306

177	Bortfall av tinglysingsverknaden («forelding av rettsvern»).....	307
178	Vilkåret «hvile på eiendommen for alltid».....	309
179	Vilkåret «tinglyst på ny før den nevnte frist utløper».....	314
180	Særleg om fristavbrot for pantedokument til det offentlege, legat og stiftingar.....	315
181	Formkrav til fristavbrotet	316
§ 29	317
182	Hovudregelen om bortfall av rettsvernet etter 30 år gjeld ikkje når dokumentet lyder på ei «bestemt tid» eller «nogens levetid»	317
183	Tilleggsfrist der det uttrykkjeleg er fastsett ei minstetid for dokumentet.....	321
184	Tilleggsfrist for pantedokument.....	322
§ 30	324
185	Bortfall av rettsvernet for utleggspant.....	324
186	Bortfall av rettsvernet for skifteutleggspant.....	325
187	Bortfall av rettsvernet for mellombels tiltak	325
188	Fristavbrot og ny frist.....	325
§ 31	327
189	Sletting av retten i grunnboka når rettsvernet har falle bort	327
190	Sletting av retten i grunnboka når retten «åpenbart» har falle bort	328
191	Ved urett sletting gjeld tinglysingslova § 25 tilsvarende	333
§ 32	334
192	Sletting når det blir tinglyst prov for at retten har falle bort eller for at rettshavaren samtykkjer i det («avlysing»).....	335
193	Særreglar for enkelte pantedokument. Verkeområde	338
194	Unntak frå særreglane der det er teke atterhald om at pantedokumentet ikkje kan overdragast	340
195	Unntak frå særreglane for visse bankar og institusjonar	341
196	Skadebotansvar	342
197	Rettar som fell bort ved tvangssal.....	342
198	Rettar som fell bort ved sal etter konkurslova § 117a	343
199	Rettar som fell bort ved tvangsakkord	343
200	Særleg om delvis sletting: nedkwittering, prioritetsfråfall eller andre disposisjonar som avgrensar omfanget eller verdien av ein tinglyst rett.....	344
201	Eit særspørsmål: Kan Kartverket krevja at ein panthavar fråfell pant i sameigepart som vilkår for å opprette real-sameige?	345

§ 32 a	349
202 Sletting av panterettar som det er sannsynleg at har falle bort	349
203 Sletting av ein 20 år gamal rett når det er sannsynleg at han har falle bort.....	350
204 Ved urett sletting gjeld tinglysingslova § 25 tilsvarande	351
§ 32 b	352
205 Generelt om sletting av utmål (utvinningsrett til statens mineral)	352
206 Sletting av bortfalne utmål på Svalbard	353
Kapitel 4. Tinglysing som ikke gjelder fast eiendom	354
§ 33 [oppheva]	354
207 Rutevogner	354
§ 34	355
208 Lausøyreregisteret er ikkje eit realregister	355
209 Kva kan tinglysast i Lausøyreregisteret?.....	356
210 Retten kan tinglysast på nytt dersom tingen skiftar eigar	359
211 Tinglysingslova §§ 2 til 11 gjeld tilsvarande	360
212 Tinglysingslova §§ 20, 21 og 23 til 32 a gjeld tilsvarande.....	361
213 Unntak frå tilsvarande bruk av tinglysingslova § 28 fyrste ledd.....	362
214 Gebyr- og forskriftsheimel for tinglysing og registrering i Lausøyreregisteret.....	363
215 Gebyr- og forskriftsheimel for informasjon frå Lausøyreregisteret.....	363
§ 34 a	365
216 Pantelova kapittel 5 er avgjerande for rettsvernet for utleggspantet.....	365
217 Forskriftsheimel om sletting av utlegg som ikkje får rettsvern ved registrering i Lausøyreregisteret.....	366
218 Forskriftsheimel om opplysningar som skal registrerast i samband med utleggstrekk og avgjerder om «intet til utlegg»	367
219 Tilgang til opplysningar om utleggstrekk og «intet til utlegg»	368
220 Sletting av opplysning om utleggstrekk	369
221 Sletting av opplysning om «intet til utlegg»	370

Kapitel 5. Forskjellige bestemmelser	371
§ 35	371
222 Verkeområdet for statens objektive skadebotansvar ved tinglygingsfeil.....	371
223 Grunnvilkåra for skadebot etter tinglysingslova § 35	373
224 Alternativt tilleggsvilkår: § 35 fyrste ledd bokstav a.....	376
225 Alternativt tilleggsvilkår: § 35 fyrste ledd bokstav b.....	377
226 Alternativt tilleggsvilkår: § 35 fyrste ledd bokstav c.....	377
227 Alternativt tilleggsvilkår: § 35 fyrste ledd bokstav d.....	378
228 Utelatne rettar som reduserer dekningsmoglegheitene til ein panterett	378
229 Eit prosessuelt spørsmål: Korleis skal ein reise skadebotkravet?.....	379
§ 36	380
230 Legaldefinisjon av «pantedokument»	380
§ 37	382
231 Fristutrekningsreglane i domstollova gjeld ved tinglysing.....	382
232 Registreringa er avgjerande.....	382
§ 38	383
233 Forskriftsheimel for framgangsmåten ved tinglysing.....	383
234 Forskriftsheimel for utlevering av opplysningar frå grunnboka	383
235 Særskilde forskriftsheimlar	384
§ 38 a	385
236 Grunnboksheimel etter kunngjering	385
237 Vilkåra for grunnboksheimel etter tinglysingslova § 38 a	386
238 Framgangsmåten	388
239 Forholdet til reglane om eigedomshevd.....	390
§ 38 b	391
240 Grunnboksheimel til veg- eller jernbanegrund	391
241 Vilkåra for grunnboksheimel etter tinglysingslova § 38 b	391
242 Framgangsmåten	393
243 Forskriftsheimel	393
§ 38 c	394
244 Grunnboksheimel til anlegg på eigarlaus sjøgrunn eller i eigarlaus undergrunn	394
§ 38 d	395
245 Folkeregistrering.....	395

§ 39	396
246 Den eldre rettstilstanden kan vera avgjerande for rettsvernet	396
247 Overgangsreglar	397
§ 39 a [oppheva]	398
248 Oversikt	398
§ 40	399
249 Verknaden av opphevinga av Cancelliplakat av 10. april 1795	399
§ 41	401
§ 42	402
§ 43	403

DEL III: DOKUMENTAVGIFTSLOVA KAP. I OG II MED

KOMMENTARAR	405
--------------------------	-----

Kap. I. Fellesbestemmelser..... 405

§ 1.	405
250 Kva er dokumentavgift?	405
251 Rettskjeldene	406
252 Forvaltninga av dokumentavgiftsregelverket	408
253 Reglane om dokumentavgift for tinglysing av grunnboksheimel svekkjer truverdet til grunnboka	409
§ 2.	413
254 Forskriftsheimlar	413
§ 3.	414
255 Ein generell fritaksheimel.....	414
256 Typetilfelle	415
a) Ugyldigheit	415
b) Proforma.....	416
c) Kontraktsrettsleg heving	416
d) Omstøyting	416
e) Manglande godtruerverv	417
f) Manglande konsesjon	417
g) Unødvendige pålagde overdragingar	418
h) Føremål utanfor avgifta.....	418
i) Fritak føreset av Stortinget	418
j) Feilinformasjon frå offentleg styresmakt.....	419
257 Fritak for dokumentavgift kan vera ulovleg statsstøtte.....	420

§ 4.	421
258 Tilleggsavgift	421
§ 5.	422
259 Tvangsgrunnlag for utlegg.....	422
§ 5 a.	423
260 Straff.....	423
Kap. II. Dokumenter som gjelder rettigheter i fast eiendom.....	424
§ 6.	424
261 Plikta til å betale dokumentavgift følger ikkje av dokumentavgiftslova, men av det årlege dokumentavgiftsvedtaket	424
262 Overføring av grunnboksheimel ved namneendring	426
263 Avgiftsfritak heimla i det årlege avgiftsvedtaket. Gåver til allmennyttige føremål.....	427
264 Avgiftsfritak heimla i det årlege avgiftsvedtaket. Eigen sameigedel ved oppløysing av sameige.....	429
265 Avgiftsfritak heimla i det årlege avgiftsvedtaket. Overføring mellom ektemakar	429
266 Avgiftsfritak heimla i det årlege avgiftsvedtaket. Overføring av ideell arvedel ved overtaking på skifte eller frå uskifta bu..	430
267 Avgiftsfritak heimla i det årlege avgiftsvedtaket. Overføring tilbake til den førre heimelshavaren eller ektemaken ved tvangssal.....	431
268 Avgiftsfritak heimla i det årlege avgiftsvedtaket. Overføring til testamentsarving den same dagen	431
269 Avgiftsfritak heimla i det årlege avgiftsvedtaket. Overføring ved omorganisering med skattemessig kontinuitet.....	432
270 Avgiftsfritak heimla i det årlege avgiftsvedtaket. Overdragingar til utanlandske diplomatiske og konsulære misjonar, til Den nordiske investeringsbanken, til NATO eller innanfor kongehuset.....	433
271 Forslag til mellombels avgiftsfritak heimla i det årlege avgiftsvedtaket. Tilbakeføring av eigedom frå kommunale bustadstiftingar til opprettarkommunen	434
272 Delvis avgiftsfritak heimla i det årlege avgiftsvedtaket. Fyrstegongsoverføring av eit sjølvstendig og i heilskap nyoppført bygg som ikkje er teke i bruk, og bygg under arbeid	435

273	Delvis avgiftsfritak heimla i det årlege avgiftsvedtaket. Særleg om tomteverdien.....	437
274	Delvis avgiftsfritak heimla i det årlege avgiftsvedtaket. Særleg om anleggseigedom	438
275	Avgiftsfritak heimla i dokumentavgiftsforskrifta § 2-1. Overføring ved retting.....	442
276	Avgiftsfritak heimla i særlover	442
277	Når inntrer plikta til å betale dokumentavgift?	443
278	Forfallstidspunkt og verknaden av betalingsmishald.....	444
279	Rett debitor for dokumentavgifta	444
280	Rett kreditor for refusjon av dokumentavgifta	445
§ 7.	447
281	Kva for formuesgode skal det reknast salsverdi av?.....	448
282	Salsverdien/eigedomsverdien	448
283	Objektiv salsverdi/eigedomsverdi og subjektiv meirverdi	450
284	Særleg om fordelinga av verdien mellom ulike eigedomar.....	452
285	Verdien på overdragingstidspunktet eller tinglysingstidspunktet?.....	453
286	Sakshandsaminga.....	454
287	Avgiftsgrunnlaget der eigedomsrett eller bruksrett er overtaken etter særskilde lovreglar	456
288	Avgiftsgrunnlaget ved oppløysing av sameige	456
289	Avgiftsgrunnlaget der eigedomsrett eller bruksrett er teke over etter åsetestakst.....	457
290	Avgiftssatsane.....	458
291	Etter- og omberekning av avgift	459
§ 8.	461
292	Avgiftsfritak ved overføring etter død eller ved skifte av felleseige ved skilsmål eller etter konkurs.....	461
293	Avgiftsfritak ved overføring frå konkursbuet til ein ektemake til den andre ektemaken etter konkurs	462
294	Avgiftsfritak ved overføring mellom tidlegare sambuarar.....	462
DEL IV:VEDLEGG	465
	Stortingsvedtak om særavgifter for 2023, 13. desember 2022 nr. 2205 ...	465
	Forskrift om dokumentavgift 16. desember 1975 nr. 1	467
	Forskrift om tinglysing 3. november 1995 nr. 875	470

Forskrift om konsesjonsfrihet for visse erverv av fast eiendom, egen- erklæring ved konsesjonsfrihet, fulldyrket jord og beløpsgrense ved priskontroll 8. desember 2003 nr. 1434.....	485
Forskrift om utvidet registrering av utleggsforretninger i Løsøre- registeret (utleggsregistreringsforskriften) 19. februar 2008 nr. 158...	488
Forskrift om utlevering, viderebruk og annen behandling av opplysninger fra grunnboken og matrikkelen 18. desember 2013 nr. 1599	492
Forskrift om gebyr for tinglysing, registrering eller anmerkning i grunnboken og kraftledningsregisteret 18. desember 2013 nr. 1634..	499
Forskrift om gebyr til Brønnøysundregistrene 11. desember 2015 nr. 1668	502
Forskrift om elektronisk kommunikasjon ved tinglysing av salgspant og leasing av motorvogn 4. mai 2017 nr. 536.....	506
Forskrift om bruk av standardisert søknad om seksjonering 17. desember 2017 nr. 2119.....	508
Rundskriv G-06/2005	509
DEL V: REGISTER	513
Avkortingar	515
Lover, konvensjonar, forskrifter og rundskriv	515
Domssamlingar, tidsskrift, komitéinnstillingar, utgreiingar, offentlege dokument	519
Litteratur	521
Lover, forskrifter, stortingsvedtak og rundskriv	529
Rettspraksis	550
Forvaltningspraksis	558